

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER
1990/91**

Juli 1992

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE BOOMKWEKERIJ IN NEDERLAND OVER 1990/91

Boers, A.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO), 1992

Periodieke Rapportage 23-90

ISSN 0921-4151

29 p., 7 tab., 15 bijl.

Deze publikatie geeft informatie over de rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 16.700,- dat is 5% van de kosten (in 1989/90 een verlies van 3% van de kosten).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 116.900,- per ondernemer (in 1989/90 f 109.300,-). Na aftrek van de persoonlijke belastingen en de premieheffing bleef er f 95.800,- over als besteedbaar inkomen voor gezin en bedrijf. De besparing bedroeg f 38.000,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 64.700,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 13.400,- zodat totaal f 78.100,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 7.500,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 42.000,-. In het rapport zijn de bedrijven geografisch onderscheiden.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Boomkwekerij/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

INHOUD

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 Leeswijzer	8
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1988/89 TOT EN MET 1990/91	9
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfs- uitkomsten over 1988/89 tot en met 1990/91	9
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per onder- nemer in 1988/89 tot en met 1990/91	9
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per ha boomkwekerij	10
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN FINAN- CIERING IN 1988/89 TOT EN MET 1990/91	11
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	11
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per onder- nemer	11
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	12
3.4 Balansen per 30 juni per bedrijf	12
BIJLAGEN	13
1. Grondgebruik over 1990/91	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1990/91	15
3. Bedrijfsresultaten over 1990/91	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in pro- centen van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en be- sparing in 1990/91	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	19
7. Spreiding van de besparing	20
8. Herkomst van de middelen	21
9. Besteding van de middelen	22
10. Spreiding van de bruto-investeringen	23
11. Balans per 30 juni 1991	24
12. Samenstelling van het vreemde vermogen per 30 juni 1991 en de vermogensvergelijking	25

INHOUD (vervolg)

	Blz.
13. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 30 juni 1991	26
14. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 30 juni 1991	27
15. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	28

1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloementeelt onder glas;
3. pot- en perkplanten onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. bloembollenteelt;
8. boomkwekerij.

Van de onder 1 t/m 7 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het resp. boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en de financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven.

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden regelmatig vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de boomkwekerij dateert van het boekjaar 1984/85 en is met behulp van de gegevens van de Landbouwtelling 1990 bijgesteld. De populatie - waaruit de steekproef voor de boomkwekerij is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 16 nge en meer 1);

-
- 1) De omvang van een agrarisch bedrijf en van de afzonderlijke produktierichtingen binnen een bedrijf kan worden uitgedrukt in nge (Nederlandse Grootte Eenheid). 1 nge is gelijk aan 1.000 bss. Onder bruto-standaard-saldi (bss) wordt verstaan de normatieve opbrengsten van een produkt minus de direct variabele kosten.

- c. die niet met een tuincentrum zijn verbonden;
- d. die geen of nauwelijks boomkwekerijproducten aankopen 1) t.b.v. de handel in de produkten;
- e. waarvan 66 2/3% en meer van de nge betrekking heeft op boomkwekerijgewassen en/of vaste planten in de open grond.

Aan deze criteria voldeden - volgens de landbouwtelling 1990 - 1694 bedrijven. Tijdens de werving bleek een groot aantal van de bedrijven, die volgens de landbouwtelling aan de gestelde criteria voldeden, bij nader onderzoek toch hieraan niet te voldoen. Volgens de steekproef wordt de populatie van de bedrijven die aan deze criteria voldoen geschat op ca. 850 bedrijven. Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 2).

- a. 5,2% voor bedrijven met 16 - 50 nge in Boskoop e.o.;
- b. 6,3% voor bedrijven met 50 - 100 nge in Boskoop e.o.;
- c. 20,8% voor bedrijven met 100 en meer nge in Boskoop e.o.;
- d. 3,0% voor bedrijven met 16 - 50 nge in overig Nederland;
- e. 4,0% voor bedrijven met 50 - 100 nge in overig Nederland;
- f. 16,3% voor bedrijven met 100 e.m. nge in overig Nederland.

In het boekjaar 1990/91 konden 47 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 846 bedrijven met een oppervlakte boomkwekerijgewassen (in de open grond) van 2 674 ha. De landelijke oppervlakte met boomkwekerijgewassen (in de open grond) bedroeg in 1990 8 210 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan slechts 33% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten.
De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 32,70 voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder afhankelijk van functiejaren f 27,90 - f 30,80, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 20,90, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
- over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 8,5% met uitzondering van het vermogen dat in de grond

-
- 1) Ten hoogste tot 20% van de totale verkopen.
 - 2) De populatie waarop de steekproef is gebaseerd is beschreven in LEI-publikatie "Mededeling 312".

is opgesloten en de normale behoefte aan vlottende middelen waarvoor respectievelijk 2,5% en 9,5% is berekend. Het geïnvesteerd vermogen 1) is de som van de waarde van de grond; de economische boekwaarde van de dode en levende inventaris; de normale behoefte aan vlottende middelen;

- de afschrijving op de slijtende duurzame produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten;
- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied, varieert van f 37.500,- tot f 130.000,- per hectare;
- de slijtende duurzame produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van nieuwwaarde;
- de waardering van de voorraad bomen heeft, om praktische redenen, langs normatieve weg plaats gehad. Dit houdt in dat ten aanzien van de nauwkeurigheid waarmede de voorraadwaarden zijn benaderd - en de bedrijfsresultaten zijn vastgesteld - voorbehoud dient te worden gemaakt;
- de insteekkosten van vaste plantopstanden zijn onder de kosten opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstanden wordt jaarlijks een afschrijving berekend;
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

43% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de slijtende duurzame produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1) Inclusief de gepachte objecten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddelde boomkwekerijbedrijf in Nederland in de periode 1988/89 tot en met 1990/91.

In de bijlagen 1 tot en met 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1990/91. De bedrijven zijn in voornoemde bijlagen geografisch onderscheiden.

2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1988/89 TOT EN MET 1990/91

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1988/89 tot en met 1990/91

Kengetallen	1988/89	1989/90	1990/91
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	1	-3	-5
Percentage winstgevende bedrijven	45	25	38
Percentage ondernemers met positieve besparing	55	83	74
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	88	86	86
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	60	54	51

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1988/89 tot en met 1990/91 (x 1.000 gulden)

	1988/89	1989/90	1990/91
Aantal bedrijven van de populatie	863	823	846
Aantal ondernemers per bedrijf	1,20	1,23	1,18
Oppervlakte boomkwekerij in are	272	297	322
Bedrijfsresultaten per bedrijf			
Opbrengsten	264,3	285,4	297,6
Kosten	<u>261,3</u>	<u>294,7</u>	<u>314,3</u>
Netto-bedrijfsresultaat	3,0	-9,3	-16,7
Inkomen en besparing per ondernemer			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	65,5	60,9	57,3
Totaal gezinsinkomen	110,0	109,3	116,9
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	67,3	85,5	95,8
Gezinsbestedingen	<u>53,1</u>	<u>53,7</u>	<u>57,8</u>
Besparingen	14,2	31,8	38,0
Herkomst middelen per bedrijf			
Totaal van eigen middelen	41,1	59,6	64,7
Totaal van vreemde middelen	<u>17,3</u>	<u>9,0</u>	<u>13,4</u>
Totaal beschikbare middelen	58,4	68,6	78,1
Besteding middelen per bedrijf			
Aflossing lening o/g	7,3	14,5	7,5
Bruto-investeringen	60,7	37,8	42,0
Mutaties in liquiditeiten	-12,7	22,9	6,9
Overige bestedingen	<u>3,1</u>	<u>-6,6</u>	<u>21,7</u>
Totaal besteding van middelen	58,4	68,6	78,1
Het eigen- en vreemd vermogen			
Eigen vermogen per einde boekjaar	832,8	875,1	916,5
Vreemd vermogen per einde boekjaar	<u>118,0</u>	<u>143,7</u>	<u>150,7</u>
Totaal vermogen per einde boekjaar	950,8	1018,8	1067,2

Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per ha boomkwekerij

	1988/89	1989/90	1990/91
Aantal bedrijven	52	48	47
Oppervlakte boomkwekerij in are	272	297	322
Arbeidsbezetting in uren per ha	1820	1810	1650
Bruto-investeringen in guldens per ha	22330	12730	13050
Kosten			
Arbeid	43820	45760	43320
Rente	10850	12260	14320
Afschrijvingen	8570	8890	8350
Materialen	17720	17240	16770
Overige kosten	15110	15050	14850
Totale kosten	96070	99200	97610
Opbrengsten			
Boomkwekerijprodukten	89230	88550	89010
Aanwas boomkwekerij	5070	4540	1370
Overige opbrengsten	2870	2990	2050
Totale opbrengsten	97170	96080	92430
Netto-bedrijfsresultaat	1100	-3120	-5180
Idem in % van de kosten	1	-3	-5

3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN FINANCIERING IN 1988/89 TOT EN MET 1990/91

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf (x 1.000 gld.)

	1988/89	1989/90	1990/91
Aantal bedrijven	52	48	47
Oppervlakte boomkwekerij in are	272	297	322
Arbeidsbezetting in mensjaren	2,82	3,07	3,04
Geïnvasteerd vermogen per 1 juli	698000	825000	859000
Kosten			
Arbeid	119,2	135,9	139,5
Rente	29,5	36,4	46,1
Afschrijvingen	23,3	26,4	26,9
Materialen	48,2	51,2	54,0
Overige kosten	41,1	44,8	47,8
Totale kosten	261,3	294,7	314,3
Opbrengsten			
Boomkwekerijprodukten	242,7	263,0	286,6
Aanwas boomkwekerij	13,8	13,5	4,4
Overige opbrengsten	7,8	8,9	6,6
Totale opbrengsten	264,3	285,4	297,6
Netto-bedrijfsresultaat	3,0	-9,3	-16,7
In % van de kosten	1	-3	-5

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbestedingen en besparing per ondernemer (x 1.000 gld.)

	1988/89	1989/90	1990/91
Aantal bedrijven	52	48	47
Aantal ondernemers	68	61	60
Netto-bedrijfsresultaat	2,5	-7,5	-14,1
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	65,5	60,9	57,3
Ondernemersinkomen	85,7	84,6	90,0
Gezinsinkomen uit het bedrijf	95,6	94,3	101,5
Totaal gezinsinkomen	110,0	109,3	116,9
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	67,3	85,5	95,8
Totaal van gezinsbestedingen	53,1	53,7	57,8
Besparingen	14,2	31,8	38,0

Tabel 3.3 *Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1.000 gld.)*

	1988/89	1989/90	1990/91
Aantal bedrijven	52	48	47
Herkomst			
Afschrijvingen	23,4	26,4	26,9
Besparingen	<u>17,0</u>	<u>39,1</u>	<u>45,0</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	40,4	65,5	71,9
Overige mutaties in het eigen vermogen	<u>0,7</u>	<u>-5,9</u>	<u>-7,2</u>
Totaal van eigen middelen	41,1	59,6	64,7
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	16,8	12,5	14,3
Overige mutaties in het vreemde vermogen	<u>0,5</u>	<u>-3,5</u>	<u>-0,9</u>
Totaal van beschikbare middelen	<u>58,4</u>	<u>68,6</u>	<u>78,1</u>
Besteding			
Aflossingen op leningen o/g	7,3	14,5	7,5
Bruto-investeringen	60,8	37,8	42,0
Mutaties in veldinventaris en materialen	0,3	0,3	0,4
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	2,7	-6,9	21,3
Mutaties in liquiditeiten	<u>-12,7</u>	<u>22,9</u>	<u>6,9</u>
Totaal besteding van middelen	<u>58,4</u>	<u>68,6</u>	<u>78,1</u>

Tabel 3.4 *Balansen per 30 juni per bedrijf (x 1.000 gld.)*

	1988/89	1989/90	1990/91
Aantal bedrijven	52	48	47
Activa			
Duurzame produktiemiddelen	578,7	644,7	675,2
Voorraad materialen en veldinventaris	2,7	3,5	3,7
Liquiditeiten	174,1	175,2	178,0
Overige bezittingen	<u>195,3</u>	<u>195,4</u>	<u>210,3</u>
Totaal activa	<u>950,8</u>	<u>1018,8</u>	<u>1067,2</u>
Passiva			
Vreemd vermogen op lange termijn	99,2	122,9	130,3
Vreemd vermogen op korte termijn	<u>18,8</u>	<u>20,8</u>	<u>20,4</u>
Totaal vreemd vermogen	118,0	143,7	150,7
Eigen vermogen	<u>832,8</u>	<u>875,1</u>	<u>916,5</u>
Totaal passiva	<u>950,8</u>	<u>1018,8</u>	<u>1067,2</u>
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen	88	86	86

BIJLAGEN 1 T/M 15

Bijlage I Grondgebruik over 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Aantal bedrijven in %	100	53	47
Aantal are	308	256	368
	are	are	are
Boomwekerijprodukten			
Bos- en haagplantsoen	39	0	83
Laan-, park- en vruchtbomen	109	0	233
Rozenstruiken	54	1	114
Sierconiferen	53	25	84
Overige sierheesters en klimplanten	59	87	29
Vaste planten	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>0</u>
Totaal boomkw. opengrond	316	117	543
Boomwekerij onder glas	<u>6</u>	<u>8</u>	<u>4</u>
Totaal boomwekerij	322	125	547
Overige tuinbouwprodukten	8	1	15
Braakland	56	9	110
Akkerbouw	42	0	89
Grasland	23	7	41
Verhuurd aan derden	24	3	48
Erf, blijvende paden, enz.	<u>54</u>	<u>49</u>	<u>60</u>
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	529 276	194 170	910 396

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Aantal ondernemers per bedrijf	1,18	1,17	1,19
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	43	43	43
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
Arbeid v/d ondernemer	1,48	1,50	1,45
Arbeid v/d echtgenotes	0,25	0,27	0,24
Arbeid v/d overige gezinsleden	0,11	0,11	0,11
Arbeid van vast personeel	0,54	0,70	0,35
Arbeid van los personeel	<u>0,66</u>	<u>0,35</u>	<u>1,01</u>
Totale arbeidsbezetting	3,04	2,93	3,16
Energieverbruik:			
gas m3 x 1000	1,2	1,2	1,3
petroleum lt x 1000	0,1	0,2	0,0
ov. olie lt x 1000	0,9	1,3	0,5
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	18	22	14
Idem in joules x 1.000.000.000 (x 1000 KWH)	76 4,8	92 4,8	59 4,9

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Omzet in %	100	52	47
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	859000	790000	936000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	26780	28470	24860
Afschrijving vaste plantopstand	130	0	280
Huur en pacht	5120	910	9910
Rente	46100	42750	49920
Onderhoud	8060	6820	9480
Electriciteit	890	870	930
Gas	520	490	550
Overige energiekosten	900	1460	270
Meststoffen	6330	7920	4520
Zaad-plant- en pootgoed	25470	12380	40350
Gewasbeschermingsmiddelen	3780	2230	5530
Overige materialen	18410	23660	12440
Veekosten	80	0	180
Werk door derden	3250	1870	4820
Afleveringskosten	10360	15370	4660
Auto (excl. afschr + rente)	5390	4880	5960
Arbeid ondernemers	84400	85880	82730
Arbeid echtgenotes	9230	9700	8690
Arbeid ov. gezinsleden	4390	3930	4910
Arbeid personeel	41750	39690	44090
Verlies op debiteuren	800	120	1570
Overige kosten	<u>12480</u>	<u>10140</u>	<u>15100</u>
TOTAAL	314620	299540	331750
minus subsidie loon	<u>300</u>	<u>160</u>	<u>450</u>
TOTALE KOSTEN	314320	299380	331300
OPBRENGSTEN			
Groenten	420	0	890
Fruit	30	0	60
Snijbloemen	70	130	0
Boomkwekerij	286620	284270	289300
Overige tuinbouwprod.	910	1710	0
Akkerbouw en veeteelt	1340	0	2860
Overige opbrengsten	3600	2130	5270
Aanwas vaste plantopstand	230	240	210
Aanwas boomkwekerij	<u>4430</u>	<u>7030</u>	<u>1490</u>
TOTALE OPBRENGSTEN	297650	295510	300080
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	-16670	-3870	-31220
in % van de kosten	-5	-1	-9
in % van het geïnvest. verm.	-2	0	-3
Arbeidsopbr. per mensjaar	40480	46110	34550

Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
50 en meer	1	-	3
50 - 40	7	4	10
40 - 30	22	8	38
30 - 20	5	8	2
20 - 10	13	8	19
10 - 0	<u>14</u>	<u>20</u>	<u>6</u>
Totaal verliesgevend	62	48	78
Positief			
0 - 10	29	43	14
10 - 20	2	-	3
20 - 30	2	4	-
30 en meer	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>
Totaal winstgevend	<u>38</u>	<u>52</u>	<u>22</u>
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongew.gem.)	-11	-4	-19
Standaardfout	3,2	3,7	5,0

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1990
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e. o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Aantal ondernemers	60	30	30
Netto-bedrijfsresultaat	-14090	-3300	-26140
Handenarbeid v.d. ondernemer	71350	73190	69280
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	57260	69890	43140
Berekende rente +	38970	36430	41800
Ontvangen rente +	680	200	1210
Betaalde rente -	6560	4860	8440
Financ. kosten -	380	290	480
Saldo	32710	31480	34090
Rentesubsidie	60	0	130
Ondernemersinkomen	90030	101370	77360
Handenarbeid echtgenote	7800	8270	7280
Handenarb. overige gezinsl.	3710	3340	4110
Tot. Handenarb. gezinsleden	11510	11610	11390
Gezinsinkomen uit bedrijf	101540	112980	88750
Inkomen buiten het bedrijf	15350	14300	16530
Totaal gezinsinkomen	116890	127280	105280
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-600	-1110	-20
Persoonlijke belastingen	22110	27630	15950
Premies voor volksverzek.	-400	200	-1080
Totaal van belast. en premies	21110	26720	14850
Besteedb. ink. gezin en bedr	95780	100560	90430
Af: Premie vrijw. verzekering	5180	4590	5850
Betaald loon gezinsleden	1620	1080	2210
Overige gezinsbestedingen	50970	56960	44280
Totaal van gezinsbestedingen	57770	62630	52340
Besparing incl. WIR-premie	38010	37940	38090
Besparing excl. WIR-premie	37410	36830	38070
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8400	8920	7820
Huren buiten bedrijf	130	240	0
Rente buiten bedrijf	5830	6500	5070
Uitkering volksverzekeringen	3780	4200	3300
Inkomen uit arbeid	2540	330	5020
Overige baten	1690	810	2690
Totaal positief	22370	21000	23900
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2850	3060	2610
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1550	1930	1110
Rente prive-leningen	2620	1710	3640
Overige lasten	10	0	10
Totaal negatief	7020	6710	7370
Inkomen buiten bedrijf	15350	14290	16530

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en van het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in %)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Aantal ondernemers	60	30	30
Arbeidsopbrengst ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	5	-	10
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-	-	-
-f 15.000,- - f 0,-	12	6	16
f 0,- - f 15.000,-	12	4	22
f 15.000,- - f 30.000,-	11	11	12
f 30.000,- - f 45.000,-	9	10	9
f 45.000,- - f 60.000,-	11	14	8
f 60.000,- - f 90.000,-	17	32	-
f 90.000,- - f 120.000,-	13	14	11
f 120.000,- - f 180.000,-	3	-	5
f 180.000,- en meer	<u>7</u>	<u>9</u>	<u>5</u>
	100	100	100
Ondernemersinkomen ondernemer	%	%	%
-f 30.000,- en meer	1	-	2
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-	-	-
-f 15.000,- - f 0,-	1	-	3
f 0,- - f 15.000,-	9	-	20
f 15.000,- - f 30.000,-	9	10	7
f 30.000,- - f 45.000,-	10	4	18
f 45.000,- - f 60.000,-	12	11	12
f 60.000,- - f 90.000,-	20	24	16
f 90.000,- - f 120.000,-	14	25	1
f 120.000,- - f 180.000,-	17	17	16
f 180.000,- en meer	<u>7</u>	<u>9</u>	<u>5</u>
	100	100	100
Totaal gezinsinkomen ondernemer	%	%	%
- f 30.000,- en meer	1	-	3
-f 30.000,- - -f 15.000,-	-	-	-
-f 15.000,- - f 0,-	-	-	-
f 0,- - f 15.000,-	1	-	2
f 15.000,- - f 30.000,-	3	-	5
f 30.000,- - f 45.000,-	3	-	7
f 45.000,- - f 60.000,-	18	10	27
f 60.000,- - f 90.000,-	16	21	11
f 90.000,- - f 120.000,-	24	25	23
f 120.000,- - f 180.000,-	20	25	13
f 180.000,- en meer	<u>14</u>	<u>19</u>	<u>9</u>
	100	100	100

Bijlage 7 Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Aantal ondernemers	60	30	30
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
-f 30.000,- en meer	6	7	5
-f 30.000,- - -f 15.000,-	4	3	5
-f 15.000,- - -f 0,-	<u>16</u>	<u>6</u>	<u>27</u>
Totaal negatief	26	16	37
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	12	7	18
f 15.000,- - f 30.000,-	11	15	7
f 30.000,- - f 60.000,-	31	43	17
f 60.000,- - f 90.000,-	10	5	16
f 90.000,- en meer	<u>10</u>	<u>14</u>	<u>5</u>
Totaal positief	<u>74</u>	<u>84</u>	<u>63</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	26780	28470	24860
Afschrijving vaste plant- opstand	<u>140</u>	<u>0</u>	<u>280</u>
Totaal van afschrijvingen	26920	28470	25140
Besparingen	<u>44960</u>	<u>44520</u>	<u>45490</u>
Totaal van afschrijvingen en besparingen	71880	72990	70630
Erfenissen en schenkingen	2180	340	4280
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	160	380	-90
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-180	-300	-50
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-9640	-11530	-7490
Uitkering van levensverzek.	90	180	0
Investeringsubsidie	<u>160</u>	<u>280</u>	<u>0</u>
Totaal van eigen middelen	64650	62340	67280
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	14280	17270	10880
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	<u>-1820</u>	<u>-3440</u>	<u>30</u>
Totaal op lange termijn	12460	13830	10910
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	990	1740	120
Totaal van vreemde middelen	<u>13450</u>	<u>15570</u>	<u>11030</u>
Totaal beschikbare middelen	78100	77910	78310

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Aflossingen op leningen o/g	7480	3900	11550
Bruto investeringen in: (aankopen - verkopen (boekw))			
- grond (in exploitatie)	8050	1240	15790
- bedrijfsgebouwen	4150	2630	5890
- glasopstanden	3480	6510	20
- verwarmingsinstallaties	220	230	210
- overige installaties	3340	1410	5530
- machines en werktuigen	6250	5350	7270
- plantopstanden	230	240	210
- boomwekerij	4440	7040	1490
- betaling op lopende invest.	4010	7710	-200
- overige inventaris	<u>7860</u>	<u>10990</u>	<u>4310</u>
Bruto-investeringen	42030	43350	40520
Materialen	70	30	120
Vooruitbetaalde kosten	<u>290</u>	<u>80</u>	<u>510</u>
Totaal ov.prod.middelen	360	110	630
Woningen	18710	20480	16690
Deelname veiling e.d.	-70	470	-670
Leningen u/g	860	1690	-80
Overige beleggingen	<u>1790</u>	<u>4090</u>	<u>-840</u>
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	21290	26730	15100
Vorderingen	4130	4540	3660
Effecten	7850	350	16380
Spaarrekeningen	-12080	-5620	-19420
Kas, lop. rek. bij banken	<u>7040</u>	<u>4550</u>	<u>9890</u>
Totaal van mutaties en liquiditeiten	6940	3820	10510
Totaal bestedingen van middelen	78100	77910	78310

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Investeringsklasse	%	%	%
Negatief	17	16	18
Positief			
f 0,- - f 10.000,-	22	17	29
f 10.000,- - f 20.000,-	9	17	-
f 20.000,- - f 40.000,-	11	8	14
f 40.000,- - f 80.000,-	23	29	16
f 80.000,- - f 150.000,-	7	4	10
f 150.000,- - f 250.000,-	10	9	10
f 250.000,- en meer	<u>1</u>	<u>-</u>	<u>3</u>
	100	100	100

Bijlage 11 Balans per 31 december 1990 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Boekw.slijtende duurz.prod.			
midd.in % van de nieuwwaarde			
per begin v.h.boekjaar	39	42	35
Idem per einde boekjaar	37	40	33
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	209020	219250	197380
Bedrijfsgebouwen	50410	35040	67880
Glasopstanden	27160	38040	14780
Verwarmingsinstallaties	2050	2900	1070
Overige installaties	25540	30330	20090
Machines en werktuigen	32240	24390	41180
Plantopstanden	3350	3290	3420
Boomkwekerij	265890	243050	291870
Vee	190	0	400
Est.op lop.investeringen	4200	7870	30
Overige inventaris	55170	80770	26070
Totaal	675220	684930	664170
Ov.produktiemiddelen:			
Voorraad materialen	2270	2530	1990
Vooruitbetaalde kosten	1420	2000	740
Totaal	3690	4530	2730
Liquiditeiten:			
Vorderingen	35430	44910	24650
Effecten	25810	31150	19740
Spaarrekeningen e.d.	72720	64830	81700
Kas,lop.rek.bij banken	44040	42470	45820
Totaal	178000	183360	171910
Overige bezittingen:			
Woningen	183660	193710	172240
Deelname veiling e.d.	1620	2860	200
Leningen u/g	11320	13050	9350
Diversen	13700	16090	11000
Totaal	210300	225710	192790
Totaal activa	1067210	1098530	1031600
Passiva			
Vreemd vermogen	150660	130040	174110
Eigen vermogen	916550	968490	857490
Totaal passiva	1067210	1098530	1031600
Eigen verm.in % v/h totaal			
vermogen	86	88	83

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1990 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Vr.vermogen op lange termijn			
Leningen van Rabobanken	83200	45760	125790
Leningen van ov.banken	13900	26130	0
Leningen van familieleden	15700	12860	18930
Leningen van ov.partic.	5300	9730	250
Kredieten Rabobanken	11090	11390	10740
Overig	<u>1040</u>	<u>1960</u>	<u>0</u>
Totaal	130230	107830	155710
Vr.verm. op korte termijn			
Te betalen omzet- en loonbel.	3100	3170	3030
Te betalen kosten	15590	16920	14070
Te betalen investeringen	1300	1900	620
Overig	<u>440</u>	<u>220</u>	<u>680</u>
Totaal	<u>20430</u>	<u>22210</u>	<u>18400</u>
Totaal vreemd vermogen	150660	130040	174110
vr.verm.in % v/h totaalverm.	14	12	17
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 30-06-1990	855690	905210	799360
Corr.o/d balans 30-06-1990	10	-580	690
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetb.	-190	0	-400
Herw. a.g.v.prijswijziging	<u>23310</u>	<u>30000</u>	<u>15690</u>
Eigen verm. per 1-07-1990	878820	934630	815340
Mut. eigen verm. in 1990/91	<u>37730</u>	<u>33860</u>	<u>42140</u>
Eigen vermogen per 30 juni 1991	916550	968490	857480

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 30 juni 1991 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle bedrijf- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Solvabiliteitsklasse	%	%	%
30 - 40	4	8	-
40 - 50	2	4	-
50 - 60	8	8	8
60 - 70	8	-	17
70 - 80	24	17	31
80 - 90	14	13	16
90 - 100	<u>40</u>	<u>50</u>	<u>28</u>
	100	100	100
Eigen vermogen in % van het totaalvermogen (ongew.gemid- delde)	81	83	80
Standaardfout	2,5	4,0	3,0

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1990
(gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Kas, lop.rek. bij banken	44040	42480	45820
Spaarrekeningen e.d.	72720	64830	81700
Effecten	25810	31150	19740
Voorraad produkt en vorderingen	35430	44910	24650
Voorraad materialen e.d.	<u>3690</u>	<u>4520</u>	<u>2730</u>
A. Totaal	181690	187890	174640
Te betalen omzet- en loonbelasting	3100	3170	3030
Te betalen kosten	15590	16920	14070
Te betalen investeringen	1300	1900	620
Overig kort krediet	<u>440</u>	<u>220</u>	<u>680</u>
B. Totaal vr.verm. op korte term.	20430	22210	18400
Saldo (A minus B)	161260	165680	156240
idem in % v/d kosten	51	55	47

Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen en dergelijke minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle bedrij- ven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Boskoop e.o.	Overig Nederland
Aantal bedrijven	47	25	22
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
10 - 0% van de jaarkosten	<u>7</u>	-	<u>15</u>
Totaal negatief	7	-	15
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	15	13	17
10 - 30% van de jaarkosten	31	32	30
30 - 50% van de jaarkosten	15	12	18
50 - 70% van de jaarkosten	9	17	-
70% en meer van de jaarkosten	<u>23</u>	<u>26</u>	<u>20</u>
Totaal positief	<u>93</u>	<u>100</u>	<u>85</u>
	100	100	100

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied versche-
nen:

- No. 23-89 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Nederland over 1989/90
- No. 15-90 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1990
- No. 16-90 Rentabiliteit en financiering van de pot- en perkplantenteelt onder glas in Nederland over 1990
- No. 17-90 Rentabiliteit en financiering van de snijbloementeelt onder glas in Nederland over 1990
- No. 18-90 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1990
- No. 19-90 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de opengrond in Nederland over 1990 (oogst 1990/91)
- No. 20-90 Rentabiliteit en financiering van de champignonenteelt in Nederland over 1990
- No. 21-90 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1990
- No. 22-90 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1990 (oogst 1990/91)
- No. 26-91 Raming van de bedrijfsuitkomsten in 1991 van de bedrijven met groenteteelt in de open grond, fruitteelt- en bloembollenbedrijven
- No. 24-91 Raming van de bedrijfsuitkomsten in 1991 van de glastuinbouw- en champignonbedrijven